

Alámerülés előtt

Interjú „Az év legsikeresebb szerzője 2015” díjjal
elismert Ughy Szabina költővel

„Nem hiszek az irodalom kvantitatív megítélésében” – vallja Ughy Szabina, aki a legsikeresebb szerzőnek járó egyik kiadói díjat vehette át az Arany János Alapítvány 2015 decemberében tartott Versadventjén. Az elismerésben még Jókai Anna író és Szakály Sándor történész részesültek. Verseskötettel nagy eladási számot elérni talán a legnehezebb. A díj kapcsán beszélgettünk a szerzővel.

– Az egykori Ózon, sajnálatosan csak néhány számot megért összművészeti folyóirat bemutatóján találkoztam először a neveddel, amikor Erős Kinga a fiatal, tehetséges szerzők között említett. Mennyire fontos a mentor, aki értékeli, segíti az alkotót a pálya elején?

– Annak idején, amikor írni kezdtem, nagyon sokat jelentett a hozzám hasonló érdeklődésű költők óvó közege. Szárnyakat tudott adni a másik figyelme, elismerése, és ugyanúgy napokra földbe döngölt egy-egy rossz kritika. Szerencsés vagyok, mert több olyan tekintélyesebb költő, író, tanár is figyelemmel kísért, akiktől rengeteget tanultam. Zelei Miklós, Végh Attila, Vörös István, Lackfi János, Molnár Krisztina és Osztoivits Ágnes például mind nagyon fontos segítők voltak. De ugyanígy az olvasmányélmények is roppant nagy hatással voltak rám. Egy idő után viszont egyre inkább kivonultam az irodalmi körökből, s manapság a szoros barátaim között is alig akad költő, író. Sokkal inspirálóbb a teljesen más közegben élő, munkálkodó emberek közössége, mint az irodalom sokszor belterjes, nem mindig őszinte köre.

– Az irodalmi életről többen gondolkodnak így, és én is azt gondolom, hogy élményanyagot a valódi élet ad. Gyerekkorodban

mit jelentett az irodalom, miért döntöttél úgy, hogy ezzel akarsz foglalkozni? A magyar–kommunikáció szakra jelentkezés már ennek eredménye lehetett...

– Pszichológusnak készültem, de végül magyar szak lett belőle. Ezt egy csodálatos pedagógusnak, Molnár Krisztinának köszönhetem, akivel azóta baráti viszony alakult ki köztünk. Ő mutatta meg, hogy az irodalom önmagunk megismerésének az eszköze, mind az írás, mind az olvasás. Én csak olyan témáról írok, ami nem hagy nyugodni, vagy azért, mert nem értem, vagy azért, mert nincs erőm elfogadni azt. Ez különösen a prózára igaz, ami az utóbbi időben sokkal inkább foglalkoztat, mint a versírás. Szent György napján születtem, talán ezért is szeretek szembesülni, szeretek beállni a félelmek középebe, mert a félelemnél és a gyanúnál nincs borzasztóbb. Onnantól, hogy elkezdek foglalkozni a legnagyobb félelmekkel, az uralmam alá kerülnek, felszabadítanak.

– A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár katalógusa a nevedre keresve rengeteg riportot, recenziót kínál. Hogyan kombinálsz az újságírást az írással?

– Ma már nem írok annyi kritikát és recenziót, mint mondjuk az egyetem ideje alatt, mert egy idő

után azt éreztem, hogy a munka megfoszt az olvasás örömétől. Egyedül az interjúkészítés az, amit szeretek csinálni. Nagyon szeretek új emberekkel megismerkedni, és szeretek kérdezni.

– Valószínűleg a pszichológia iránti vonzalmad okán is lehet így. Úgy gondolom, külön érzék kell ahhoz, hogy más emberek megnyíljanak egy interjúban, érdemi dolgokat megtudhassunk róluk és ezáltal a világról, vagy visszavetítve önmagunkról. Mi vezet egy interjú elkészítésekor?

– A legkomolyabb motivációm ismét egy saját gyengeségből fakad. Nagyon nehezen létesítettem kapcsolatokat emberekkel kamasz koromban, és a mai napig nem tartom magam jó társalgónak. Az is zavar, hogy sokszor a hétköznapi beszélgetések is csak felszínesek, kutyafuttában mind ugyanarról beszélünk, de a lényeg rejtve marad. Az interjú műfajában viszont bátran kérdezhetek bármit, a másik biztos, hogy átgondoltan fog felelni, remélhetőleg a közhelyeket kerülve, őszintén. Riporterként, újságíróként pedig bátran megszólíthatok bárkit, örülni fog neki.

– Mennyire tükröződik írásaidban az életed, személyiséged? Érezhető, hogy fontos számodra a természet („kapaszkodom fénybe, földbe”) és egyfajta szakralitás, („valaki min-

den örömiinket számonkéri majd”) de a karitatív vonás („mindenkinek kell, hogy legyen még legalább egy kikezdetetlen élete”) is felfedezhető műveidben. Egy beszélgetésben azt mondtad, az író-példaképeid a személyiségükkel is hatottak rád.

– Csak arról tudok írni, ami foglalkoztat, különben halálosan unnam az egészet. Nem hiszem, hogy olyan egyedi eset volna az, hogy szeretek erdőbe járni, hiszek Jézus Krisztusban, és lelkiismeret-furdalással tölt el az, hogy a mínusz hét fokban kartonpapíron alvó emberek mellett megyünk el napra nap. Talán ezekhez a kérdésekhez tudnak kapcsolódni az olvasóim, persze csak, ha jól tudtam közvetíteni azokat.

– *Olaszország meghatározó élmény sokak számára a magyar irodalomban Kosztolányitól Nemes Nagy Ágnesig. Mit jelent számodra az olaszországi létélmény? Mintha verseidben inkább az ország „néprajzi”, természeti oldalára, és kevésbé a műemléki, kulturális örökségére reflektálnál.*

– Olaszország egy szellemi újjászületés helyszíne. Kibillentve az anyanyelvem közegéből, a megszőkott környezetből, újra kellett gondolnom mindent, ami addig olyan egyértelműnek és magától értetődőnek tűnt. A kulturális örökséget nehezen tudnám megfogalmazni, mert kulturális örökség a szicíliai dialektus, a tengerparton hagyott szemét vagy az édes marsalai bor. A kultúra talán találkozás, az egy pillanatba sűritett tapasztalatok metszéspontja. Olaszországban nagyon sok ilyen kapcsolódásom volt.

– *A Te nemzedéked már egy új rendszerben nőtt fel, ahol szabadon utazhatsz, európainak érezheted magad. Mit jelent számodra az*

utazás, egyszerre európainak és olyan magyarnak lenni, aki vidéken nőtt fel?

– Az egyik legjobb dolog abban, hogy ebbe a korba születtem, hogy most már tényleg kevés pénzből is könnyen lehet utazni. Az utazás frissességet és rugalmasságot ad. Amikor az ember utazni készül, mindennél világosabb, hogy mi a fontos az életben, nincs helye felesleges dolgoknak. De hazajönni legalább annyira jó, mint elutazni. Friss szemmel látni mindent, kicsit még megőrizve az utazásból fakadó kíváncsiságot. Ha nem utazom, ha nem élek külföldön, biztosan nem jövök rá, hogy milyen érzés otthon lenni. Számomra a haza az a hely, ahol feladatunk van. Nekem ezzel a nyelvvel és ezzel a közeggel van feladatunk, még ha sokszor nem is könnyű. Nem szeretem viszont azokat, akik csak panaszkodni tudnak. Adott a lehetőség, bárhová lehet menni, és lehet, hogy valakinek másutt van dolga.

– *Az új nemzedék meghatározó élménye az is, hogy a Gutenberg-galaxis átváltozóban van az internettel, számítógéppel, okostelefonokkal. Rád hogyan hatnak, mennyire használod vagy mellőzöd őket?*

– Amennyire hálás vagyok az internetnek, épp annyira gyűlölöm is. Amennyire felszabadít, ugyanannyira meg is köt. Nagyon nagy önfegyelmet igényel, hogy jól tudjam használni. Az okostelefonnal is így vagyok. Amennyire okossá tesz, ugyanannyira el is hülyít, de az biztos, hogy a legnagyobb luxusérzésem akkor van, amikor sem az egyiket, sem a másikat nem kapcsolom be.

– *A Versadventen kaptad „Az év legsikeresebb szerzője 2015”*

díjat az Orpheusz kiadótól Séták peremvidéken kötetedért, ami szerintem azért is siker, mert verseskötetet kevésbé vásárolnak, mint prózát vagy publicisztikát. Titokban azért számítottál rá, vagy meglepett a második versesköteted népszerűsége?

– Dehogy számítottam. Ha eddig lett is volna ilyen díja az Orpheusz Kiadónak, akkor sem szorongtam volna attól, hogy vajon hány könyvem adták már el. Nem hiszek az irodalom kvantitatív megítélésben, nem biztos egyáltalán, hogy ettől még jó költő vagyok. Az egyik legnagyobb felfedeztettem tavaly Papp Dénes miskolci költő: szinte semmit nem hallani róla, kis példányszámban megjelent kötete pedig talán még a szerkesztőkhöz sem jut el. Az viszont jó, ha szeretik az embert olvasni, ha ebben a magányos munkában valakivel láthatatlanul össze is tudunk kapcsolódni. Erre ad reményt ez a díj.

– *Milyen új írásaid olvashatjuk, miket tervezel, amit már megosztatsz az olvasókkal? Mint mondtad, mostanában a próza érdekel, és a Facebookról tudom, hogy legfrissebben a Képmás folyóiratban olvasható egy történeted a szerencséről.*

– Másfél éve elkészültem egy regénnyel, amit hosszú idő után újra elővettem, és egy szerkesztő barátommal együtt azon dolgozunk, hogy megtalálja a kiadóját. Azóta újabb tapasztalatokkal gazdagodott az életem, türelmetlenül várom, hogy megkezdődhessen a feldolgozása. Most azzal kísérletezem, hogy végre meghalljam a narrátor hangját, és elkezdődhessen az újabb alámerülés.

Csanda Mária